

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУҢ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРЫН ДИПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИИ ОРГАНЫ

1951
ИЮНЬ
1
ПЯТНИЦА
№ 107 (2281)
ӨРТӨС 20 КӨП.

Бо хүн, июнь 1—бичии уруглар камгалалының Бүгү-делегей Хүнү.

Бистиң келир үевис—уругларның аас-кежи дээш, оларның кижизидилгези дээш сагыш салышының улам күштелдирээл!

Күрүнениң эрге-ажыктары чүүден-даа бедик

Ленин—Сталинның партиязы болгаш Совет күрүне бистиң улусту күрүнениң эрге-ажыктары дээш, үлетпүрүң, көдө ажыл-агыйның бүгү экономиканың бүгү таламгы көдүрүшкүнү дээш, совет тургузгунун теңдеш дивес үнденини болур социалисттик өңү-хөргөңүнүн камгалалы болгаш быжылаашкыны дээш салгы салыр кылдыр кижизидип турар. Совет кижилер күрүнениң эрге-ажыктары чүүден-даа бедик кылдыр көрүп, ынак Төрөөн чуртунун чаагай чоруу дээш кызыманай ажылдап турар.

Күрүнениң эрге-ажыктары дээш шаңдыгы салгышынның болгаш ынакшылыгы чорук чүткө социалисттик тургузгунун үезинде, бүдүрүлгениң этчөсөк болгаш хөргөңилери социалисттик өңү болу бергенде, шупту болгаш шаңдык-даа дарлакчылар узуктарын үеде, күрүнениң болгаш улустун эрге-ажыктары бот-боттарына удурлашып ажыраар азыраада харылаалык болгаш үзүлбөс чаңгыс эптиг турар үеде туруп болур.

«Ажылчынар капиталиске эвес, а бодунуң хууда күрүнениң, бодунуң адымыңа ажылдап берип турарың дугайында медресе — шаң ол медресе бистиң үлетпүрүстүң хөгүдүлгениң болгаш улам сайырааның хөргөңдө канчаар-даа аажок улуг шимчедичи күш болуп турар» деп эш Сталин айтып турар.

Күрүнениң эрге-ажыктарының дугайында, бүгү интеллигенция чаагай чоруунуң дугайында, миллион-миллион совет ажылчыларының, тараачыларының, интеллигенцияның ханы сагыш салгышыны, оларның амьдыралчы совет патриотизми болгаш өзүп турар коммунисттик медресе болза, бүдүрүлгелерге, колхозтарга, МТС-терге болгаш совхозтарга бүдүрүлгө планнарын додур болгаш аажы күсүдери дээш бүгү улустуң социалисттик чарыкындан, күрүнениң хойлуларын шыңгыс сагып турарындан, партиязын болгаш чазантың бүгү хемчегилерин чаңгыс сесткил-биле деткип турарындан илереп турар.

Ленин—Сталинның партиязынга сорук кирипкен массаларың чогаалдычы индустриализацияны ачызы-биле бистиң чуртувус дайын сөөлдүңдө беш чыл планын чедишкениң доозу, улус ажыл-агыйының бүгү адырларының күчүлүг чаа көдүрүшкүнүн чедиш ап, эдилчи чоннарың чаагай амьдыралың болгаш культуразының улам ынактыг бедишкениң чедиш алган. Совет кижилер Волгада болгаш Днепрде, Донда болгаш Аму-Дарьяда канчаар-даа аажок улуг гидроэлектростанцияларың болгаш заводдарың тудуун канчаар-даа аажок улуг сорук киришкениң кылдып өгөлөп, бодушту чаргырың стилини улуг планын кара-кызыл ботландырып турарлар.

Ажыл-агыйың болгаш культураның бүгү адырларының хой сангыг кадыр амьдакчыларың күрүнениң эрге-ажыктары дээш турар болгаш болгашени териниң партиязы кижизиткениң ачызы биле коммунисттик тургузушкунга бистиң чедишкениң бар болур артылыг болган. Ол амьдакчылар партиязын политиктиг шугумун эки билер, ону бодунуң хууда шугуму деп хүлээп ал, ону амьдырал кырыңа күсүдериңге белен болгаш ону практика кырыңа ботландырып билерлер.

Совет ажыл-агыйы болуру канчаар-даа аажок улуг хүндүлөп, Ыччалал-даа, кырга хөйүн берген болур, ол кижиден хөйүн негээр болгай. Большевиктерниң партиязы бистиң кадырларың канчаар-даа боттарың, сорулгаларың бедик чадазыңа турар кылдыр өөредип келген. Олар болза, күрүнеге идеядиг болгаш шыңгы албан болур, күрүнениң эрге-ажыктары шыңгы сагыры, күрүнени хойлуларын болгаш күрүнениң сагыла-чурумун аң-сеткилдиг, медресе диг болгаш хажык чок сагырының үлегерин көргүзөр ужурултур.

1920 чылда ажылчын-тараачын инспекцияны харымсалгалык амьдакчыларың Бир дугаар Бүгү-россий чөвүлү хуралын аядып тура чугазыңа эш Сталин бодунуң хүлээлгелерин күүседип тура тус-тус кижилер каньды-даа эрге-дузалдыг тура, оларны хайыра-лаас, харын чүткө ажыл-хөргөң, чүткө ажыл-хөргөң эрге-ажыктары хайыра-лаар деп ол системаның амьдакчыларың кылгырып турган.

«Бир эвес бистиң албан черлерниң четтестерин эдип-чазар, ол албан черлерниң амьдакчыларың бурунгаар баарыңа, депширине дузаларың бедик

«Правданың» журнуку чүтүлү.

Ленин — Сталинның партиязының удуртулазы-биле бистиң чуртунуң ажыкчы чоннары делегейге бирги социалисттик күрүнени тургускан болгаш он күчүзүн мога-шылап чок быжылап турарлар. Большевиктерниң партиязын долгандыр сырый катышкан совет улус социалисттик Төрөөн чуртунуң чектелишиңни дээш, коммунизмниң тилелгези дээш демиселе күштерин болгаш күш-ажылы салгыш чүтүлү.

Ленин — Сталинның партиязының удуртулазы-биле бистиң чуртунуң ажыкчы чоннары делегейге бирги социалисттик күрүнени тургускан болгаш он күчүзүн мога-шылап чок быжылап турарлар. Большевиктерниң партиязын долгандыр сырый катышкан совет улус социалисттик Төрөөн чуртунуң чектелишиңни дээш, коммунизмниң тилелгези дээш демиселе күштерин болгаш күш-ажылы салгыш чүтүлү.

«Правданың» журнуку чүтүлү.

«Правданың» журнуку чүтүлү.

«Правданың» журнуку чүтүлү.

ХҮНДҮЛӨЛ САМБЫРАЗЫ

Областың улус өөредилге килдизин мооң адаанда эң эки амьдыг культурмейкилери областың хүндүлөп самбыраалыга чарлаары-биле кириш тур

1. Куулар Шура — Кызыл районун Суг.Бажында «Совет Тыга» колхозта эге школа башкызы, 7 бичии билбес кижини бижикке өөртөн болгаш ам 8 биче бижиктиглерни өөредип турар.
2. Бальчик-оол Зинаида Ширапова — Кызыл районун Кара-Хаакта Чкалов аттыг колхозта школа башкызы, 24 бичии билбес кижини бижикке өөредирин доозуп турар.
3. Шульгин Илья Сергеевич — Бий-Хем районун Тарлагда «Май 1-зи» колхозта эге школа эргелекчи, 18 бичии билбес кижилерни бижикке өөртөн болгаш ам 10 бичии билбес кижилерни бижикке өөредип турар.
4. Бөвей-оол Оюв Елизавитч — Бий-Хем районда Малиновканың Ленин аттыг колхозта школа эргелекчи, 7 бичии билбес кижилерни билди кылдыр өөртөн болгаш ам 8 бичии билбес кижилерни өөредип турар.
5. Тюлюш Биче-оол Самбыза — Бий-Хем районун Баян-Кол сумузунда кызыл өг эргелекчи, ВЛКСМ кежигүнү, 36 бичии билбес болгаш бижикти биче билди кижилерни бижикке өөртөн болгаш ам 10 кижини өөредип турар.
6. Бий-Хем районун Тарлаг сумузунда Ленин аттыг колхоз (даргазы эш Кызыл-оол, партия эге организация секретари эш Хуураң) колхозчуларың ортузунга бижик билбес чорукту бүрүнү-биле узуткаан.
7. Бадарчи Бадарий — Каа-Хем районун Белбейде «Кызыл туң» колхозта эге школа башкызы, 25 бичии билбес, бижикти биче билди кижилерни бижикке өөртөн болгаш ам 27 кижиниң бижик өөредилгезин доозуп турар.
8. Шөрөг Роман — Каа-Хем районун Бүрүнде «Большевик» колхозта эге школа эргелекчи, ВЛКСМ кежигүнү, 15 бичии билбес, бижикти биче билди кижилерни бижикке өөртөн болгаш ам 22 кижиниң бижик өөредилгезин доозуп турар.
9. Оруш Монгуш Таржый — Чаа-Хөл районун Чаа-Хөл сумузунда Молотов аттыг колхозтуң колхозчузу, ВКП(б) кежигүнү, 32 бичии билбес, бижикти биче билди кижилерни бижикке өөртөн.
10. Чоддалан Ховалыг — Чаа-Хөл районун Кызыл-Даг сумузунда «Бурунгаар» колхозтуң колхозчузу, ВЛКСМ кежигүнү, 7 бичии билбес кижини бижикке өөртөн болгаш ам 10 кижини өөредип турар.
11. Санданмаа Ховалыг Яндаловна — Чаа-Хөл районун «Бурунгаар» колхозтуң колхозчузу, ВЛКСМ кежигүнү, 7 бичии билбес кижини бижикке өөртөн болгаш ам 15 бичии билбес кижилерни өөредип турар.

Областың ховуларында Ногаа культураларының тарылгазы

Кызылдың көдө районуң колхозтары ногаа ажылын өстүрүп сайыра-дыр талазы-биле областың чамдык районнарыңа бодаарга өлзөн депшилгели аларган.

Районуң «Бай-Булуң», «ТАРН XII улуг хурал», «Черби», Чкалов аттыг колхозтары эртен чыдап ногаа-ларны бедик дүжүтүрүп алган. Илан, «Бай-Булуң» колхоз ногаа амьды-ындан 32 муң рубльдиң оруулазын алган. Ол ышкаш «Черби» көдө ажыл-агый артели картофель үрезини, биле чүткө бодун эвес, харын район-нуң өске-даа колхозтарын хандырган.

Районуң бүгү колхозтары бо чылдың ногаа тарылгазын колдуунда доозуп турар. Ногаа тарылгазының талазы-биле «Черби» колхоз района мурнакы ажыл-агый болуп турар. Артель бо чылын 33 гектар язы-бүрү ногаалар тарымыр планныг тургаш херек кырыңа, да 35 гектары сарып алган. Ногаа тарылгазын 40 гектар чедир дээш ногаа культураларының тарылгазын үргүлчүлүп турар.

Суурнуң чурттакчылары суур чо-гунда болгаш бажыңар оговордариңа ногаа-бахчи культураларыңа тарып алган.

К. ОНГА.

М. БУГАЛДА.

В. ТАРЖАА.

О. АЛЕКСАНДР.

Уруглар камгалалының Бүгү-делегей хүнүгө таварыштыр

Уруглар дугайында сталинчы сагыш салышкын РИГА. Марта Берзиниң чаш чо-раан амьдыралы, ол ышкаш өске-даа хөй-хөй муң латыш уругларның амьды-ралы буржуазтыг Латвияның үезинде аар берге болгаш өөрүшчү чок турган... Марта Берзин ам Валдис районун «Узвара» көдө ажыл-агый артелиниң колхозчуу болгаш үш уругун нези. Оң уруглары колхозтуң уруглар са-дында турар.

Буржуазтыг Латвия уругларның болгаш ие-хөргөңнериниң надым намагалар албан черлери турбаан.

Дайын сөөлдүңдө чылдарда республи-када бонжур бажыларның, уруглар-ның болгаш хөргөңнериң консуль-тацияларының калбак четкилерин тур-гаскулаан болгаш өмнөлгелер чанында уруглар салбырларын аяктылаан.

Уругларның чайгы дыштанылганың улуг кызыңың салып турар. Рига-ның далай кыдының эң эки чайла-лары пионер лагерлери тургузарыга берген. Уругларның алды санаторийле-ринге чыл бүрүде-ле 2.500 ажыг уруг-лар дыштанып турар.

Магнитогорскиниң уругларында МАГНИТОГОРСК. Класстарда кон-чуг-ла ыркым: экзаменер чоруп ту-рар. Школа даштында ногаан бүрүл-диг теректер болгаш акция аразында уругларның өткүт үнери дыналып турар. Мында № 31 ортум класстар-ның өөреникчилеринге чайгы пионер лагерин аяктыан. Школачылар со-нуургалды-биле олуртунган ногаан үнүштерин ажаап, кинофильмерни көрүп турарлар, ынак чогаалчылары-ның номнарын номчуп, чугаалажып ту-рар.

Эң экини уругларга МАЛЬЧИК. Согуз Кавказта эң-е-улуг Нальчиктиң Сталин аттыг паркы-зынга уругларга тургускан көлдүң ту-дуун дооскан дугайында улустуң улуг байырлары болган. Ону улус тудуунуң методу-биле республика төвүнүң ажыл-чы чоннары тутканнар.

Өзүп олурар салгакчылар дугайында большевик партия, совет чазак болгаш эш И. В. Сталин боду-биле могаг чок сагыш салып турар. Кабардин уруглар-ның база ол ышкаш бистиң Төрөөн чуртувусуң өске-даа националды-ның уругларың чап амьдыралы кончуг-ла аас-кежиктиг. Оларга эң эки булгү чүүдери берген, талантылары сайырадыр, эртемниг болур бүгү-ле байдалары тургускан. Республикада школарың, уруглар садтарың, уруглар яслилериниң, музыка шко-ларының, пионерлер ордуларының кал-бак четкилери бар.

Ие-чаштарга дузаламчы Сүт-Хөл районуң райкүсөкөмунуң саң килдизи 1951 чылдың бирги квар-талында бир угда тыпсыр дузаламчыны 38 иелерге 36.200 рубльди болгаш ай-сааның дузаламчыны 576 иелерге 88.715 рубльди, катышкыш 124.915 рубльди иелерге берген.

Районда 218 иелер, неңи медальда-ры-биле, орденнери-биле шаңнаткан.

Коммунизмниң улуг тудугларында Аму-Дарьяда ТАХИА-ТАШ. Майын ийи ду-гаар чартында Аму-Дарьяда суг-нин деннеде дыка бедик көдүрүл-ген. Күчүлүг хем эртактериден үнүп, чавыс черлерни хөме ап чы-дар.

Кол Туркмен каналының тудууш-кувунда аякылдып турар геологтар, гидрологтар болгаш өске-даа тус-кай өртемниглер сугуң үерлээш-кини хемни өөрениринге, ылан-гында Тахиа-Таш плотназының районунга сугуң байдалы өөр-е-ринге аякылдып турар.

Гидрологтар дүне-даа, хүвдүс-даа аякылдып турар. Оларның со-рулузы суг улгадып ажиң турда сугуң үрегдекчи күжүн доктаа-дыр, хемнин дүвүзүң өскерлиш-кини өөренир. Н. Тамуыхов бол-гаш Б. Костоломов оларны удур-туп турар гидрологтарын чеди дугаар бригаданы хемге өрестиг ди-дичи өжидириниң хемни кылып турар. Шинчилел ажылы кылыры-га берге байдаллар турза-даа, ук бригада Ходжейли районунга суг-нуң теренин хемчээр ажылды хуусаазындан алды хонук өрте дооскан. Алдында медресе бол-за, каналдың бажын тударын тө-левилээринге кончуг ажыктыг болуп турар.

Техник гидролог К. Оветин бө-лү хем катеринде (хемезинде) дыштанылга чокка ийи дүн-хүн иштиведе үзмөөн. Кыска хуусаа-ны иштинде ол бөдүк хемиян дүвүзүң өскерлишкениң дугайы-нда делем материалды чыып алган.

Хөрзүн адаанда сугларның Техник гидролог К. Оветин бө-лү хем катеринде (хемезинде) дыштанылга чокка ийи дүн-хүн иштиведе үзмөөн. Кыска хуусаа-ны иштинде ол бөдүк хемиян дүвүзүң өскерлишкениң дугайы-нда делем материалды чыып алган.

Хөрзүн адаанда сугларның риниң коллективтери тууыбуу хептөө-рин болгаш өрдөдирин дүрген кылыр аржаге эгелеп кирипкен, Золочевтиң Жолюванын, Гороодиң болгаш Винни-ковтуң тууыбуу кылыр заводдарында хеп-тин ажыктын бурзуу хүн-бүрүде план-дан ажык 400-ден 2500 сангыг чиг тууыбулары хептел турар.

Каховканың суг күжү-биле ажылдаар электри станциязынга хереглээр тууыбу ЛЬВОВ. Областың тууыбу заводтары Каховканың суг күжү-биле аякылдыр элекристанциязының тургузуларының чагыын күсүдөш турар. Бо чайның дургузунда олар 5,5 миллион сангыг тууыбулары улуг тудугче чорудар.

Харымсалгалык даалганы хуусаа бе-тинде күсүдир дээш бүдүрүлгө черле-риниң коллективтери тууыбуу хептөө-рин болгаш өрдөдирин дүрген кылыр аржаге эгелеп кирипкен, Золочевтиң Жолюванын, Гороодиң болгаш Винни-ковтуң тууыбуу кылыр заводдарында хеп-тин ажыктын бурзуу хүн-бүрүде план-дан ажык 400-ден 2500 сангыг чиг тууыбулары хептел турар.

Делегейниң улустары чаа дайын кыпсыкчыларынга удур, тайбың дээш демиселин күштелдирип турар

(„Быжыг тайбың дээш, улус демократиязы дээш!“ деп солуннун арыннарындан)

Румыниянын Бухарест хоорайга „Быжыг тайбың дээш, улус демократиязы дээш!“ деп солуннун ээлчеглиг дугаары үнген.

Барыны социалисттик өскерликчилер — тайбынның өжөөниң дайзынары“ деп мурунку чүүлүндө бүгү-ле капиталисттик чурттарда „социалисттик“ деп адытылып турар партияларнын баштыкчылары ам ажы-биле тайбынның өжөөниң дайзынары болуп, америк империалистернин кем-буруулу планнарын деткип турар деп демдегеп турар. „Америк-англи дайын кыпсыкчылары боттарынын оруунга улустарнын удурлаанышыкына улам-на хөй биле ужуражыр болза, империалистер боттарынын агентилери — барыны социалистер ажилчы шимчээшкинин үзе тыртар, чардыктырарын олардан негеп турарлар. Барыны социалистернин баштыкчылары империалистернин кол штабтары-биле, оларнын разведкалары-биле, монополисттик араатаннар-биле ханы харылазалыг.“

Англиянын лейбористтик партиязынын, Франциянын, Барыны Германиянын, Австриянын, Бельгиянын, скандинав болгаш өске-даа чурттарнын барыны социалисттик партияларынын баштыкчыларынын улуска удур ажил-чорудулгазынын хөй сангыг факт барымдааларын көргүзүшпүшпүш, барыны социалистер ам америк империалистернин идеологиязынын дорт камгалакчылары, пропагандистери болу бергенер. Оларнын „демократтыг социализм“, „үш дугаар күш“ деп адып турар теориязы, оларнын национал хамаарышпас чоруктан ойталаарынын чугулазынын дугайында космополиттик дембөөрөөшкини болза, америк империалистернин агрессивян идеология талазы-биле чажырып турары болур“ деп солун түнөп турар.

Ажилчынын ангынын хүрээлинин чардыктырарын чедип алыр дээш барыны социалисттик баштыкчылар кончук карак кызып турарлар. Ол кара сагыштыг чардыктырар ажил дайын белеткели-биле шуут харылазалыг, чүге дээрге тайбың дээш демиселин кол күжү — ажилчынын ангынын чангыс эви болза, улустарнын чаа дайын кыпсыкчыларында удур демиселин чедикшикнинеринин мадагылы болур. Ынчалза-даа тайбың болгаш демократия дээш демиселип турар ажилчынын шимчээшкинин, нийти улустун күжүн оонактаар, дезорганизаастар дээр оларнын бодалы чүү-даа болбайн турар.

Чоокта чаа Францияга күчүлүг ажил соксадышыкы болган, анаа күш-ажылынын бүгү-нийти катыжышкынындан ангыда барыны социалистернин тургускавы „Форс увриер“ деп сандаргай профэвилелдер организациялары болгаш католиктик (шажынын) профэвилелдер база киришкен. Барыны социалистернин коммунистерге удур кара-сагыштыг үнүгүл чөгөзө Францияга шуптузу ыядынын бузар бак чүве болуп буступ дүжүп турар. Сарыг профэвилелдеринин удурткучлары чөжемейин-даа удурланып турза Италиянын ажилчы чонунун ажил-соксадышыкынынга дайынчы чангыс эви быжык-биле боттанып турар. 1950 чылдын өзгөзиде Англияга тред-юнионнарын беш миллион ажыг кижигүнерин чазак черинин ажил төшөверин куду денелге хевээр артырарында удурланып үнген. Ажил соксадышыкынын шимчөөшкиннерин күчүзүндө корт каш лейбористтин баштыкчылары Эттли — Моррисон ажил төшөверин куду денелге тургузарында ойталаарынче албадан Брайтон сьездинге олар улуг аштырышыкына тастырышканнар. Чоокта чаа чазак саставындан боттары үнген министрлер Бивен болгаш өскерлерин чаа байдалы лейбористтерин баштыкчыларынын массага сөздөр халдырынын талазы-биле сагыш амыр өзезин көргүзүп турар. Тайбың Пактызы дээш, Кореяда америк агрессияга удур муңуң ажилчы социалистер Англияда, Францияда, Италияда, Бельгияда, Австрияда, скандинав чурттарында хөй-биле хөдөлип үнүп турарлар.

Барыны Германиянын дыка хөй хоорайларында хөдөлишкенин чангыс эвинин конференциялары, Германияны ремитализаастарында удур конференциялар эрткилээ. Эжелеп чагыгы турар эрге чагыргаларга деткипкен Аденауэр, Шумахер оларнын шаажылы дендеп турза-даа, Барыны Германияны ремитализаастар политикага анаа бөдүүн социал-демократтар улам-на хөңү чокталып турарлар.

Бо ындыг байдалда коммунисттик партияларга төөгүлүг сорулгалар оонажып турар: өскерликчилерге, барыны социал-демократтарынга улуска удур ажил-чорудулгазында удур демиселин күштелдирер, ажилчынын ангынын чангыс эви бүгү хөмчөглер-биле быжыглаар. Анаа бөдүүн социал-демократтарга оларнын баштыкчылары буржуаз күрүне машиназынын чарылбас кезин болу берген, ажилчы чонну дарлаарында чазактын аппараттын чөленгижи апарган, барыны социалисттик баштыкчылар оларнын партиязын америк агрессилеринин чөпсө кылдыр хуулдурган деп чүвени шыдамыйкай, кызыкмак тайылбырлаары, коммунистернин массадан хоорулчак чоруну-биле демиселин шийтирилгич чорудары — анаа бөдүүн социал-демократтарын кара аштырынга, болгаш тайбың дээш бүгү улустун демиселинге оларны идепкейли кириштиреринге дуузалар деп мурунку чүүлде демдегеп турар.

Италиянын коммунисттик партиязынын чингине секретаринин ораакчызы **Петро Секкья**нын чоокта чаа болуп эртен партиянын VII съездинде — „Массалыг организация“ тиг ажилга Италиянын коммунисттик партиязынын сорулгалары“ деп чуугазын солунда парлаан. **Петро Секкья** Италиянын коммунисттик партиязынын массалыг организацияны ажилчы, оон хүрээлинин быжыканын, массага оон сөздөр салдырынын өзүшкүнүн тодаргай көргүскен. Компартиянын фабрик-завод үрүлери 1947 чылдын гөңчүзүндө 8.747 турган болза, 1950 чылда 11.272 чедир өскен. Компартия 6.647 бөдүрүлгелерде боду организациялардыг. 6.617 үрүлдерин 500 хирези Италиянын эн улуг 700 бөдүрүлгелеринде турар.

Бир эвес каш чылдын мурунда Италиянын коммунисттик партиязынын кижигүнеринин 20 хуудан бичи-ле ажыг хирези фабрик-заводтар үрүлдеринге бактап турган болза, ам партия кижигүңү ажилчынын 47 хуузун ол үрүлдерде хаара тутунган. Партиянын бөдүрүлгелерге ажилчынын эн улуг чедикшики болза, дайзыннарнын ажилчынын ангынын чангыс эви, оон фабрик-заводтарда политиктик организацияларын чардыктырып сандардыр дээр оралдажышкыны бустур дүшкени болур. Чыл мурунда турганда тургандында-даа артык берге байдал турза-даа фабрик-заводтарда партия организациялары улам-на өзүп, бодунун идепкейин бедидип, эн-не быжык болуп турар.

Италиянын компартиязынын чедикшикнери-биле кады массалыг организацияга ажилда чамдык чөптөстери **Петро Секкья** демдегеп, ону экижидеринин сорулгаларын салган. Компартиянын ол сорулгаларын чедикшикнин күүседирде партиянын агитация болгаш пропаганда ажилындан хооруп болбас, оон организацияга ажилчы экижидер, чөптөстери тодаргайлаарында, оон чылдагаанын илередип, оларны чайладырын аргазын тыварында дуузалар шүгүмчүлелди болгаш бот-шүгүмчүлелди күштелдирер деп **Петро Секкья** айтып турар.

„Бистин партиявысты тайбың дээш демиселин чөптөсө кылдыр хуулдурар ужурулг бис; бистин организациявыс политиктик, тургузукчу күштү улам-на мөөнөп алыр ужурулг, эн-не улуг-улуг активчи амыдыралчы, ажил-чорудулга болур ужурулг, партиянын ажилчы масса-биле калбак харылазын тургузарында эн-не ажыктыг чөптөс болур ужурулг“ деп **Петро Секкья** түнөп турар. Калыктуу хоорайда үнүп турар „Свахинала“ солунун дагавырында парлаанында дүжүрүп парлаан. Италиянын коммунисттик партиязынын программазынын Телевильелде солунда чарлаан. Ол Телевильелде Италиянын амгы байдалын тодаргайлаашкынын берген болгаш компартиянын программалыг негелдерин илередип турар.

„Нерунун чазанын эрге-чагырганы холунга туруп келген чылдарын иштинде ажил-чорудулгазы массанын идегелин бүгү талазы-биле мегелзэн. Массанын маадырлыг демиселин түнөлине дээр эрге-чагырганы холга алган национал конгресстин чазак болза, шынап-ла британ (англи — ред) империалистернин чөптөсө-биле эрге-чагыргата кирген, чүге дээрге, ол Индияга британ даштыкы капиталды камгалаар, хевээр артырар,

чүс-чүс чылдарда даштыкы эжелекчилерни деткип, олар-биле кады бистин улзувусту, бистин чуртувусту дээрбедеп келген хан сорукчу помешиктерин Индиянын хаанчыгаштарынын байлаан камгалаар, хевээр артырар хүлээлени алган чазак болур. Массанын амыдырал байдалынын талазы-биле чазак чери улуска берген азаашкынын күүсөтпэн. Улустун өмүнээзи-биле помешиктеринин, чижже сандыгыларынын амыдыралы улам-на эгертимес байлак болуп турда массанын хүн-бүрүдеги амыдыралы улам-на баксырап турар“ деп **Телевильелде** чуугаалап турар.

Ажилчынын ангынын, тараачынын байлаан Индиянын бүгү улзувунун байдалынын тодаргай анализин программазын **Телевильелде** бербишаан, коммунисттик партиянын меделеп турары болза:

„Индиянын Коммунисттик партиязынын хөгжүлдээзинин амгы чадазында бистин чуртувуска социализм тургузары негетинмейн турар. Индиянын эконо хөгжүлдөзү хожудай калган, ажилчынын, тараачынын, күш-ажылычын интеллигенциянын массалыг организациялары сула болган ужурунда ам үеде бистин чуртувуска социалисттик чарыкталарынын ботандырып болур деп бистин партиявыс санавайн турар. Ынчалза-даа, амгы демократияга удур, улуска удур чазакты чуртта феодализмге удур, империализмге удур демократтыг күштерин катыжышкынынга үндөзүлөш тургускаан, улустун эргезин ажыкты-биле магадылап, тараачынарга чери өртөк үе чокка берип, бистин национал үлөтпүрүвүстү даштыкы барааннарнын конкуренциязындан камгалап шыдаар, чуртун индустриализациянын хандырып, ажилчынын ангыга элзэн бедик амыдырал денелди хандырып, улусту ажил чок чоруктан адырып шыдаар, ынчангаш бистин чуртувусту депшилген дегем оруунче үндүрүп, культурулг өзүлдени, хамаарышпас чорукту хандырып шыдаар чаа чазак-биле солур сорулга бышкан деп бистин партиявыс санап турар“.

Оон ынай Индиянын Коммунисттик партиязынын программазынын **Телевильелде** моон адаанда сорулгаларын илп үндүрүп турар; чуртта бүгү эрге-чагырганы улустун холунга мөөнөп, элзэн демократтыг чарыкталарын чорудар; помешиктерин черин тараачынарга өртөк үе чокка бээр, ол реформаны хоойлуларын үндүрүп тургаш чуртун национал үлөтпүрүң даштыкы барааннарнын конкуренциязындан камгалаар; национал индустриянын хөгжүдөр болгаш чуртту индустриализаастарын белеткээр; Индия Британ империязынын саставындан үнер; Индияда англичаннарнын үлөтпүр бөдүрүлгелерин, банкыларын, плантацияларын, рудниктерин, судно чорудушкуннарын хавырар болгаш национализаастар; Индияда англи чөвүлекчилерин ажил дужаалында хостаар; тайбынга ынак бүгү күрүндөр-биле тайбын шынычы политиканы чорудар болгаш агрессивтерге удур оларнын-биле чангыс фронтуну тургузар; ден эрге-биле экономуң харылааны тударын күзөөр бүгү күрүндөр-биле экономуң эп-найыралды тургузар; Пакистан-биле, база Цейлон-биле эвилелдин болгаш эп-найыралдын политиказын чорудар.

Программазын **Телевильелдин** түнөлине чуугаалап турары болза: „Улуг Кыдат улус республиказы баштап турар Азиянын улустары ам империализмден хосталыр дээш демсикчилер турар. Индия болза, хемдикчилер дээрбедеп, дарлап түбушаан турар Азияда эн сөүлгү улуг чартык колоний хамаарылыгы чурт болур. Ынчалза-даа, чооку үеде Индия тилелгелгил улус демократиязы болуп улуг нацияларын ортузуна бодунун черин эжелээр болгаш тайбынның, чечектедишкенин, аас-кежинин орулу-биле чорур деп коммунисттик партия санап тур“.

Солунда **Теодор Маллерин** „Австриянын улзуу Кыргырынын адаанда ат салып турар“ деп чүүлүн, АКШ-тын Компартиязынын чингине секретари **Ю. Денистин** Макартурну дүжүргөн дугайында партия кижигүнеринге чагазын, Вильгельм Пиктин чогаалдарынын ийи томунун тайылбырын, **Ян Маректин** политиктик чүүлдерин болгаш өске-даа чүүлдерин парлап үндүргөн.

Тайбынның Пактызы дээш!

МООЛ АРАТ РЕСПУБЛИКА

Беш улуг күрүнелер аразында Тайбын Пактызын чарар дугайында Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелин кыйгырынын адаанга май 20-де баштайгы медээ-биле алырга 525 муң ат бижидилгелери чыылганын, оон иштинде республиканын найсылалы Улан-Баторга 65 муң ажыг ат бижидилгелерин чыгганын Моол Арат Республиканын тайбың камгалалынын национал комитеди дыннаткан.

БОЛГАРИЯ

Беш улуг күрүнелерин аразында Тайбын Пактызын чарар дугайында Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелин кыйгырынын адаанга май 26-да кыйгыргы адаанга 5517 муң хамаатылар боттарынын адын салган, бо болза, чуртун чуртакчыларынын улуг хөй кезе болуп турар.

Болгариянын найсылалы — **Софияда** ат бижидилгелерин чыылды „Тайбын Пактызы дээш 425 муң хире кижиде бадылаан.“

РУМЫНИЯ

Беш улуг күрүнелер аразында Тайбын Пактызын чарар дугайында Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелин кыйгырынын адаанга Румынияда ат бижидилгелерин чыылдызынга анык ажыкты чоннар эвилелин кижигүнери илпкейли киржип турар. Бухарестте анык ажыкты-чоннар эвилелин 4 муң кижигүнери ат бижидилгелерин чыккылары болуп турар. Констанца областа ат бижидилгелерин талазы-биле 306 аныктар бригадаларын түгүскан.

ИНДОНЕЗИЯ

„Де Ваархейд“ деп Голланд солун Индияда тайбың камгалаарынын шимчөөшкинин күштөлип турарын дынадып турар. Беш улуг күрүнелерин аразында Тайбын Пактызын чарар дугайында Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелин кыйгырынын адаанга ат бижидилгелерин чыылдызы чурттуу хоорайларында, суурларында, көзөөлеринде эгелзэн. Ат бижидилгезин чыылдызын чоокта чаа организациястан тайбын талалакчыларынын индонезия национал комитеди чорудуп турар.

Палемба-га (Суматра ортулук) тайбың дээш демсел дугайында делгири организациястан, анаа хоорайнын хөй-хөй чурттакчылары чораан. Делгири ажыдар үеде ак көк дээрде ак көк-буга чурраан тайбың талалакчыларынын туугун көдүргөн. Көскү черде — **И. В. Сталин**нын, **Мао Цзе-дунун** болгаш **Индонезиянын коммунисттик партиязынын секретари Мусонун** портреттерин делгээр. Ийи хүн иштинде делгирге 5 муң ажыг ат бижидилгелерин чыылдырган. (СЭТА).

Барыны Германияны катал боочөптөсөзүңгө удур Эссенге болган митингнин кижикчилеринин кыйгыры

БЕРЛИН. АДН агентилеринин дамып турары болза, май 19-та Барыны Германияда Эссенге компартиянын организацияларынын чытаны хөй кижигиригил митинги болуп эркен. Полицияны удурлаанышыкынын хөмчөглерини турза-даа митингте 40 муң ажыг кижигиришкен.

Митингнин кижикчилери катал боочөптөсөзүңгө удур шийтирилгич демсиктеринге болгаш 1951 чылда тайбың керезин чарынче кыйгырып турар резолюциянын чангыс эп-сеткилди-биле хүлээп алган. Коммунистерин **Вохумге**, **Гельзенкирхенге** болгаш **Дюссельдорфка** чыткан тайбың дээш демсикчилерин митингилерин үш катал хоругдаанынга удурланып, бүгү немецтерни бодунуң демократтыг эргезин болгаш хосталгазын камгалаарын база конституцияны үрөп турарында удурланырын резолюцияда кыйгырып турар.

„Бүгү бөдүрүлгелерге, профэвилелдеринге, кудумчуларга, бакынарга улусту саналып алырын ажилчы хоругдап турарында тайбыңга ынакшылдыг чурттакчыларынын удурлаанышынын илередир. Немец улустун демократтыг эргезин улусту удур Аденауэрнин чазанын халдаашкынында камгалаар. Бүгү чурттакчылары катал боочөптөсөзүңгө удур демсикче болгаш бо чылын тайбың керезин чарынче мобилизаастап организациястанар.“ — деп кыйгырыда чуугаалаан. (СЭТА).

Кореяда болушкуннар

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

ПХЕНЬЯН. Кореянын улус-демократтыг республиказынын Улустуң армиязынын Кол командьыларынын май 27-де медээлзени болза сөөлгү үеңдиги дургузунда Улустуң армиязынын кезектери кыдат эки-турачыларынын сырый деткимчези-биле 11 америк полкаларга, англи болгаш турк бригадаларга, база лисынманчы 6 дивизияларга улуг чидиргилери таварыштырган. Дайзынын кезектери моон дараа-зында мынча түңүг кижизин өлүргөн болгаш балыглаткан: америк армия — 12.926 кижиги, англи армия — 5.599 кижиги, француз кезектери — 822, турк кезектери — 900, филиппин кезектери — 582, лисынманчы армия — 26.349 кижиги. Шупту 48.878 кижиги. (СЭТА).

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады

Улустуң армиязынын Кол командьыларынын дынады